

voor imkers Bijen en verzorgde de rubriek 'Van bijen houden'. In het najaar van 1992 kondigde Otto aan dat het hem veel moeite kostte om voor ons maandblad elke maand maar weer een originele bijdrage te bedenken en uit te werken. Dit vooral omdat het houden van bijen niet zijn enige 'liefde' is. Hij graaft met evenveel enthousiasme in de historie van Amstelveen. Op de vergadering van 9 december j.l. nam hij afscheid van de redactie, waarbij wij hem hartelijk bedankten voor de zeer genoegelijke samenwerking en voor al zijn pennevruchten eerst in het 'Groentje' en gedurende een jaar in BIJEN. Ter herinnering aan deze samenwerking boden wij hem het boek van J.L. Gould en C.G. Gould, 'De honingbij, een samenleving van kleine giganten' aan. Omdat zijn belangstelling voor de bijen en het bijenhouden nog even groot is, hopen en verwachten wij nog eens een artikel van hem te zullen ontvangen.

Otto, nogmaals onze hartelijk dank!

80

Wedstrijd 'Te gekke kast'

Zondag 6 juni 1993 organiseert de subvereniging Enschede voor de twaalfde keer de 'Bijentour'. Dit is een manifestatie rondom alles wat met bijen en imkerij van doen heeft in het fraaie Ledeboerpark te Enschede. Vele leden leveren daar hun bijdrage, met als doel bekendheid te geven aan de imkerij, nieuwe, jonge imkers aan te trekken en de onderlinge band tussen imkers te versterken.

Voor deze volgende 'Bijentour' is er een nieuwe activiteit bedacht, namelijk het 'Te gekke kastenplan'. Imkers in heel het land worden opgeroepen op deze dag een bijenkast te presenteren, die zich onderscheidt van anderen op één of meer van de volgende punten: revolutionair model, excentrieke of kunstzinnige vormgeving, nieuw systeem van bijenhouden e.d. De kast moet opvallen, zodat we zeggen 'Oh, oh, dat is wat!'. Aan de wedstrijd wordt een prijs verbonden van f 250,-. Dus aan de slag met uw creativiteit!

Voor een reglement, opgave van deelname en informatie kunt u terecht bij de secretaris, K.A. Loth, Haweg 14, 7585 PR Glane, telefoon 053-611932.

Rectificatie

J.J. Speelziek

Is honing 't zelfde als suiker? (BIJEN 1(9): 297-298). Naar aanleiding van een vraag van de heer D.P. van de Merwe in Rotterdam, het volgende. Voor

het inverteren van suiker tot druive- en vruchtesuiker, moet 1 kilogram suiker in 0,5 l water onder toevoeging van 2 gram melkzuur gedurende een half uur gekookt en geroerd worden. Dit roeren is noodzakelijk want anders kookt de stroop over! Volgens een voetnoot in Zander/Böttcher (1979) zou koken met slechts 0,5 g melkzuur voor de bijen beter zijn.

Zander, E./Böttcher (1979) *Haltung und Zucht der Biene*. p98.

Ontvangst medewerkers Floriade-Bijenpaviljoen

Joop Beetsma

Op zaterdag 21 november organiseerde het hoofdbestuur van de VBBN een ontvangst voor de medewerkers van het Bijenpaviljoen op de Floriade-tentoonstelling 1992 in de expositieruimte van het Bijenhuis. Na de ontvangst met koffie met cake opende de heer P.C. Muntjewerf de bijeenkomst en gaf een overzicht van de langdurige voorbereiding voor het tot stand komen van dit unieke Bijenpaviljoen. Hij bedankte alle medewerkers voor hun grote inzet en overhandigde hen een exemplaar van het prachtige boek 'De smaak van honing'.

De heer R. Mulder, voorzitter van de Bijenpaviljoencommissie, bedankte de Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland vooral voor de goede bemiddeling bij het verkrijgen van een subsidie van het Ministerie LVM en de heer R. ten Klei voor onder andere het beschikbaarstellen van materiaal.

De bijeenkomst werd afgesloten met een voortreffelijk lopend Chinees buffet. De ontvangst werd georganiseerd door de heer R. ten Klei.

Opmerking van de redactie

Naar aanleiding van de vraag die de heer Muntjewerf zich stelde, zou het interessant zijn om te weten hoeveel van de ca. een miljoen bezoekers van het

Bijenviljoen zich als lid hebben aangemeld bij de imkersorganisaties. De redactie zou graag reacties hierop van de afdelingsbesturen willen ontvangen.

Redactie en medewerkers

De redactie en de vaste medewerkers van BIJEN kwamen op 10 oktober j.l. bijeen in hotel Terminus in 's-Hertogenbosch. De inhoud en de opmaak van de verschenen nummers van de eerste jaargang werden uitvoerig en kritisch bekeken en besproken. Tijdens deze bijeenkomst werd tevens kennisgemaakt met de nieuwe vaste medewerker, de heer J. de Groot. De vergadering verliep in een zeer vriendschappelijke sfeer en er werden goede voorstellen voor de inhoud van de tweede jaargang gedaan.

V.l.n.r. José Vleeming, Jan Mous, Marleen Boerjan, Otto de Kat, Marga Canters, Peter Bohlmeijer, Jan de Groot, Ton Giessen, Joop Beetsma, Ko Zoet, Wilma Bohlmeijer-Mans en Arjen Neve.

Schier-Carnicadag 20-3-93

Het bestuur van de Stichting Station voor Carnicateelt, dat het teelt- en bevruchtungsstation voor Carnica op Schiermonnikoog beheert, heeft er behoefte aan om met belangstellende Schier-carnica-imkers van gedachten te wisselen over het reilen en zeilen van het station op Schiermonnikoog. Op de algemene Koninginneteelt, die georganiseerd wordt door de KT-commissie, konden, naar onze bescheiden mening, lang niet alle aspecten van de Schier-carnicateelt voldoende aan de orde komen. Vandaar dat wij een speciale Schier-carnicadag willen organiseren waarop de werkwijze op Schier, het invoeren van en het werken met Schiermateriaal besproken zullen worden. Ook de eerste resultaten van de proef met Spiekerroog materiaal zullen worden besproken. De discussie met

de aanwezigen zal een belangrijke rol spelen.

De dag begint om 10.00 uur in Utrecht, waar in

Utrecht is nog niet bekend. Willen belangstellende imkers zich zo spoedig mogelijk melden bij: M. Bijnen, Daniëlweg 3, 5962 AR Horst-Melderslo, tel. 04709-82397. Na aanmelding ontvangt U een definitieve uitnodiging met routebeschrijving.

Excursie naar Mayen

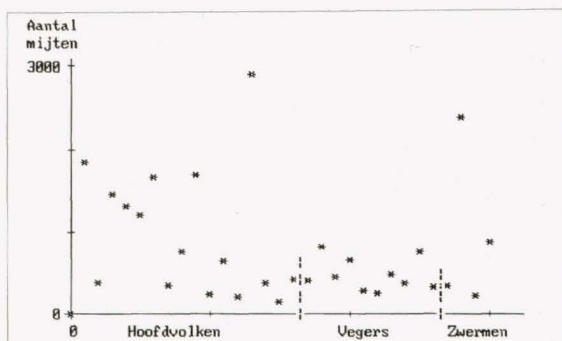
Het bestuur van de regio Zuid organiseert op zaterdag 5 juni een excursie naar de 'Besucherstag' van het bekende bijeninstituut van Mayen bij Keulen. De reis wordt met eigen vervoer gemaakt, waarbij per auto uitgegaan wordt van vier personen, die de kosten gezamenlijk dragen. Deze zullen $\pm$ f 10,- per deelnemer zijn. Vertrokken wordt vanaf de parkeerplaats bij het laatste tankstation voor de grens aan de autosnelweg naar Aken om 07.30 uur. Aanmelden voor deze excursie bij de volgende regiobestuurleden vóór 28-3-1993, L. Leerssen, tel. 045-441884 (Simpelveld) of T. Herijgers, tel. 04499-3720 (Susteren).

Varroabestrijding 1992

P. Verkooijen

Evenals vorige jaren hebben onze bijen ook dit jaar geleden onder een varroabesmetting. Bij veel imkers viel het gemiddelde besmettingsniveau dit jaar erg mee. In tegenstelling tot vorige jaren waren er dit jaar weinig volken die duidelijk met varroa besmet waren. Bij de najaarsbehandeling werden zelfs erg weinig mijten gevonden, zodanig zelfs dat getwijfeld werd aan de effectiviteit van de gebruikte middelen. Bij controle met andere middelen bleken de gevonden besmettingscijfers toch wel te kloppen. In onderstaande figuur de ontwikkeling van de besmetting met de varroamijt bij mijn eigen volken.

De oorzaak van de golfbeweging in het gemiddelde besmettingsniveau is niet duidelijk. Waarschijnlijk zal de toestand van het bijenvolk als gevolg van milieu-

Jaar	Gemiddeld	Minimum	Maximum
1985	2,5	0	7
1986	550	90	2200
1987	620	100	4500
1988	3910	770	9200
1989	975	110	6600
1990	2225	275	9400
1991	3025	600	8300
1992	807	205	2900

82

omstandigheden, zoals weer en dracht, hierin een grote rol spelen. Opvallend in dit verband is ook, dat 1992 ook voor wat betreft de honingopbrengsten een gemiddeld jaar is en niet zoals '91 en '90 een topjaar. In de tabel is een overzicht gegeven van de besmetting per volk. De vegers en de broedafleggers (maar één dit jaar) zijn voor het gemak samengenomen. De uitschieter bij de zwermen was een zwerm, die ik in Zeeuws-Vlaanderen schepte (van onbekende herkomst). De andere zwermen zijn allen in Heinkensand geschept (eveneens van onbekende afkomst). Een voorzichtige conclusie kan zijn, dat in ieder geval in Heinkensand (en omgeving) alle imkers de varroamijt effectief bestrijden. Een andere conclusie is, dat het eigenlijk erge gevaarlijk is om vreemde zwermen op de eigen stand te huisvesten.

In het maandblad van de Vlaamse Imkersbond stond in juli een interessant artikel over een onderzoek naar de residue van Apistan in de honing en de was. Omdat Apistan in ons land sinds kort gebruikt mag worden is het nuttig de bevindingen uit dat onderzoek hier te vermelden.

In geen van de 43 onderzochte honingmonsters werd fluvalinaat (de werkzame stof in Apistan) aangetoond. In de 49 onderzochte wasmonsters daarentegen werd in 43 fluvalinaat aangetroffen. Wat zorg baart zijn de elk jaar hogere gehalten die gevonden worden. Dit jaar voor het eerst gehalten bovende 50 ppm vastgesteld. In een monster werd een residu van 109 ppm gevonden, dit is meer dan 100 milligram fluvalinaat per kilogram was. De vraag is, wat gebeurt er nu bij hergebruik van deze was en zal er op den duur (bij erg hoge gehalten in de was) geen fluvalinaat in de honing terechtkomen! Nader onderzoek en de toekomst zullen het ons moeten leren.

De Karl Kehrle stichting

Karl Kehrle is beter bekend als de Benedictijner monnik Broeder Adam. Hij is geboren op 3 augustus 1898 te Mittelbiberach in het zuiden van Duitsland.

Vanaf 1919 heeft hij zich op Buckfast Abbey kunnen wijden aan het ontwikkelen van een bijenras, dat een opmerkelijke weerstand tegen ziekten vertoont, zachttaardig en zwermtraag is en een grote honing-oogst geeft. Internationaal heeft zijn creatie, de Buckfastbij, grote waardering bij bijenhouders.

Waarom geen Stichting Buckfast?

De creatie van de Buckfastbij is uniek. Hij is internationaal bekend maar dat is helaas nog geen garantie dat het inderdaad een afstammeling betreft van Broeder Adam's creatie. Broeder Adam is in september 1992 volledig akkoord gegaan met het Nederlands initiatief tot oprichting van de Karl Kehrle Stichting en heeft hij zijn fiat gegeven aan de doelstellingen.

De doelstelling van de Stichting

De Stichting stelt zich ten doel de creatie van Broeder Adam in stand te houden en zonodig door selectie en kruising deze verder te ontwikkelen. Tevens wil de Stichting zijn werkmethode bevorderen en verder uitdragen. De bij mag nog zo goed zijn, zonder de juiste werkmethode kunnen de resultaten teleurstellend zijn. De Stichting wil een steunpunt zijn voor imkers, die met de door Broeder Adam gecreëerde bijen imkeren. Door gerichte voorlichting zal de Stichting van zich laten horen en zich vooralsnog tot de Buckfast imkers richten.

Wat van de Stichting te verwachten?

Op korte termijn zal de Stichting door middel van eigen publicaties en via de bijenbladen goede informatie verstrekken over de creatie van Broeder Adam en hoe met succes en plezier hiermee te imkeren is.

Meet inlichtingen bij de voorzitter van de Stichting: F.E. Hoogendoorn, Oldenhav 26, 7963 SJ Ruinen.

Steunverlening producenten Akkerbouwgewassen

Frans Janssen, Drachtplantencommissie

Onder de naam Beschikking Steunverlening producenten Akkerbouwgewassen is in de Staatscourant van 27 november 1992 een nieuwe regeling bekend gemaakt, die de oude braaklegregeling gaat vervangen. Het is eigenlijk ondoenlijk om hier in kort bestek in te gaan op de nieuwe zeer gecompliceerde regeling. Enkele belangrijke punten wil ik niettemin voor u op een rijtje zetten.

De financiële ondersteuning aan akkerbouwers beoogt productiebeperking, waarbij braaklegging een belangrijke rol speelt, maar er zijn ook andere mogelijkheden. Was de minimale oppervlakte voor de braaklegging 1 ha, thans komen stukken vanaf 0,3 ha ook in aanmerking. Juist dit kleinschalige is voor flora en fauna veel aantrekkelijker dan grote arealen monocultures.

De lijst met toegestane groenbemesters is uitgebreid met enkelvoudige klaver, esparcetten en damastbloem. De laatste twee alleen in combinatie met gras- of klavermengsels.

Indien een afzetcontract aanwezig is mogen binnen de éénjarige braak olieproducerende gewassen worden geteeld mits deze een non-food bestemming hebben. Vooral crambe (zeekool), een witbloeiend gewas verwant aan koolzaad, kan op termijn een interessante teelt worden voor boeren en bijen. Men spreekt reeds over het vierde gewas! Als grondstofleverancier voor het vervaardigen van milieuvriendelijke smeermiddelen, verven, beitsen en weekmakers voor de kunststofindustrie kan crambe het gewas worden voor de zgn. Agrificatie (het gebruik van landbouwproducten voor de non-foodindustrie). Het hoge erucazuurgehalte, dat de moderne koolzaadrassen niet meer bevatten, maakt de teelt aantrekkelijk. Op het centrum voor Plantenveredeling en Reproductieonderzoek in Wageningen heeft men zeer hoge verwachtingen. Als 10 % van de smeermiddelen in de toekomst van plantaardige herkomst is, zou hiermee alleen in Europa een areaal van één miljoen hectare gemoeid zijn! Overigens is crambe ook opgenomen in het Proevenplan 1993 van de Ambrosiushoeve, waar de effecten van het bijenbezoek op de vruchtzetting en de opbrengst aan stuifmeel en nectar worden onderzocht.

Toch nog succes!

Op initiatief van de VBBN is i.s.m. de overige imkersbonden, de Vlinderstichting en de Stichting Behoud Natuur- en Leefmilieu, een rapport opgesteld, waarin verruiming van de braaklegging werd bepleit. In eerste instantie werd op dit rapport, dat via het Landbouwschap in 1991 bij minister Bukman is ingediend, wat teleurstellend gereageerd. Met de publicatie van de "Steunverlening Producenten Akkerbouwgewassen", de Nederlandse invulling van de MCSHarry-voorstellen, zijn toch diverse aanbevelingen uit genoemd rapport gehonoreerd, waarmee de inspanningen van de opstellers van de Nota Verruiming Braaklegging niet tevergeefs zijn geweest. Uitvoerige info over de steunverlening, per provincie is verkrijgbaar bij de Dienst Uitvoering Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer & Visserij.

13 maart, tweede trefdag van de Koninklijke Vlaamse Imkerbond

Thema: 'Nieuwe paden voor het selectiewerk in Vlaanderen'

Plaats: KUL (Universiteit Leuven), Groot Auditorium Zoölogisch Instituut, Beriotstraat, B-3000 Leuven.

Organisatie: KVIB-Selectiewerkgroep, Informatiecentrum voor Bijenteelt en Zoölogisch Instituut KUL. Programma:

09.30 uur: aankomst deelnemers.

09.45 uur: Openingswoord door de voorzitter van de Selectiewerkgroep.

10.00 uur: 'Superfamilie, stamboom, selectie, een superdilemma'? Nieuwe inzichten in verband met de selectie van de honingbij door J.P. van Praagh, Celle.

12.00 uur: Middagpauze. Mogelijkheid warm middagmaal of eigen mondvorraad in Universitair restaurant

13.15 uur: Demonstratiemateriaal en methoden in verband met selectie, teelt, KI, verspreiding van teeltmateriaal. Belangstellenden die eigen vindingen of ideeën willen demonstreren kunnen zich tot 10 maart a.s. aanmelden op het SW-secretariaat.

14.30 uur: 'Technische aspecten met betrekking tot de verspreiding van geselecteerd teeltmateriaal (kweken van jonge larfjes en moeren)' door Dr. Voss, Landesanstalt für Bienenzucht Mayen.

16.30 uur: Slottoespraak door Prof. F. Jacobs, voorzitter van de KVIB.

17.00 uur: Einde.

Voor dekking van de kosten (lokaal, koffie, teksten) wordt per persoon een bijdrage van BF 150 gevraagd. Inschrijven kan door overschrijving van BF 150 op rekening 443.7604441.38 van het Informatiecentrum te Merelbeke met vermelding 'SW-Trefdag'. Deelnemers die willen overnachten of van de gelegenheid gebruik willen maken om er ook een toeristische uitstap van te maken, kunnen contact opnemen met het VIB-informatiecentrum.

Voor bijkomende inlichtingen kan men terecht bij:

- SW-secretariaat, p/a F. Gijsen, Lambertuslaan 126, B-2812 Muizen-Mechelen. Tel. 015-412703.
- VIB-informatiecentrum, Burg. van Gansberghelaan 96, B-9820 Merelbeke. Tel. 091-520212.